

Arbeidsvergoeding high-techbedrijf 50 eurocent per uur in 2002

Aart Evers en André van der Kamp

Het high-techbedrijf van de Waiboerhoeve realiseerde in 2002 een kostprijs van 40,5 eurocent per kg melk. In 2001 was de kostprijs nog 42 eurocent per kg melk. Met een melkprijs van 33,6 eurocent per kg melk is de vergoeding voor eigen arbeid 50 eurocent per gewerkt uur in 2002. De kostprijs van het high-techbedrijf is 1,5 eurocent hoger dan van vergelijkbare bedrijven.

Met ongeveer 75 koeien en een melkquotum van 800.000 kilogram probeert het high-techbedrijf een lage kostprijs te realiseren. De koeien blijven het hele jaar op stal en het melken gebeurt met een automatisch melksysteem. Er is 22 hectare gras, 10 hectare maïs en 3 hectare tarwe als GPS op kleigrond. Gestreefd wordt naar een 50-urige werkweek van de bedrijfsboer.

Kostprijs 2002

De kostprijs van een kilogram melk wordt berekend door de som van de toegerekende kosten en de niet-toegerekende kosten te verminderen met de opbrengsten anders dan melk. Opbrengsten anders dan melk bestaan vooral uit omzet en aanwas, slachtpremie en maïspremie. Tabel 1 laat zien dat de kostprijs in 2002 met anderhalve eurocent per kg melk is gedaald ten opzichte van 2001 tot 40,5 eurocent. Zowel de toegerekende kosten als de niet-toegerekende kosten zijn gedaald. De krachtvoerkosten dalen met bijna 1 eurocent per kg melk. Dit komt omdat het krachtvoerverbruik is afgenomen van ruim 2950 kg per koe in 2001 naar ruim 2750 kg per koe in 2002.

Meer melk

Ondanks de lagere krachtvoergif is de melkproductie per koe ruim 20 kg toegenomen. Deze stijging is niet opmerkelijk omdat de veestapel van het high-techbedrijf in 2001 nog met ziekteverschijnselen kampte. Dit veroorzaakte toen een melkproductiedaling. Vanwege de hogere melkproductie en één koe meer aanhouden is in 2002 ongeveer 25.000 kg melk meer afgeleverd. Het quotum van 800.000 kg melk is met

712.000 kg melk niet volgemolken. Worden de opbrengsten voor verleasen meegenomen (1,5 eurocent/kg melk), dan daalt de kostprijs naar 39 eurocent. Quotumkosten en opbrengsten van verleasen zijn echter niet meegenomen in de kostprijsberekening. Het voordeel van meer melk leveren in 2002 is dat de niet-toegerekende kosten over meer kilogrammen worden verdeeld. Tabel 1 laat dan ook zien dat de kosten per kg melk voor loonwerk, werktuigen, grond en gebouwen in 2002 dalen ten opzichte van 2001. De kosten voor arbeid stijgen evenwel licht ondanks dat er 50 uur minder is gewerkt dan in 2001. De

oorzaak van deze stijging is een toename van het berekende uurloon in 2002 met meer dan € 1,50/uur naar € 20,50/uur.

Lage vergoeding eigen arbeid

De ontvangen melkprijs van het high-techbedrijf in 2002 was bijna 33,6 eurocent per kg melk. Hiermee is deze slechts een fractie hoger dan de kostprijs van melk exclusief berekende eigen arbeid (ongeveer 33,4 eurocent/kg melk). De vergoeding voor eigen arbeid in 2002 is krap 0,2 eurocent per kg melk. Dit is 2,5% van de berekende eigen arbeidskosten op basis van € 20,50/uur. De vergoeding voor eigen arbeid per uur in 2002 is slechts 50 eurocent. Dit is op bedrijfsniveau slechts ongeveer € 1250.

Vergelijking met de praktijk

Tabel 1 laat zien dat een vergelijkbare groep praktijkbedrijven op kleigrond een 1,5 eurocent lagere kostprijs realiseert dan het high-techbedrijf. Met meer koeien en een lagere melkproductie per koe produceert de vergelijkingsgroep ongeveer evenveel melk als het high-techbedrijf. De vergelijkingsgroep bespaart ten opzichte van het high-techbedrijf bijna 3 eurocent per kg melk op toegerekende kosten (voer- en veekosten). Ook zijn de opbrengsten anders dan melk hoger omdat met meer vee de omzet en aanwas hoger is. Meer vee bij de vergelijkingsgroep betekent wel bijna 2 eurocent hogere niet-toegerekende kosten. Vooral de kosten voor eigen arbeid en grond

en gebouwen zijn hoger. Het high-techbedrijf heeft ruim 7 eurocent lagere kosten voor arbeid. Wel zijn de loonwerkkosten bijna 4 eurocent hoger.

Arbeidsvergoeding vergelijkingsgroep

De vergelijkingsgroep van het LEI heeft 14,3 eurocent arbeidskosten, hiervan is 0,4 eurocent betaalde arbeid. De berekende eigen arbeidskosten zijn dus 13,9 eurocent per kg melk.

De kostprijs van melk exclusief berekende eigen arbeid is 25,1 eurocent. Bij dezelfde melkprijs als van het high-techbedrijf (33,6 eurocent/kg melk) is de vergoeding voor eigen arbeid bij de vergelijkingsgroep 8,5 eurocent per kg melk.

Ten opzichte van de berekende vergoeding van eigen arbeid (13,9 eurocent/kg melk) is dit ruim 60 %. Het gerealiseerde uurloon van de vergelijkingsgroep in 2002 komt hierbij op € 12,50. Dit ligt ruim boven de € 0,50/uur van het high-techbedrijf.

Kwetsbaar

Het kiezen voor arbeidsvermindering door veel loonwerk en automatisch melken maakt het high-techbedrijf kwetsbaar voor de gevolgen van een lagere melkprijs. Dit komt omdat een groot deel van de kosten ook daadwerkelijke uitgaven zijn. Bij veel eigen arbeid kunnen de berekende kosten wel hoog zijn,

dit zijn echter geen uitgaven. Bij een melkprijsdaling van 2 eurocent daalt de arbeidsvergoeding per uur bij de vergelijkingsgroep € 2,90. Bij het high-techbedrijf daalt deze vergoeding € 5,80. Oorzaak hiervan is dat de arbeidsinzet bij de vergelijkingsgroep tweemaal zo hoog is als op het high-techbedrijf. Bij een melkprijsstijging is een hoog gemechaniseerd systeem weer in het voordeel met een sterkere stijging van de vergoeding voor eigen arbeid. De toekomstverwachtingen wijzen door het Europese beleid echter niet op een grote melkprijsstijging. Inzetten op veel eigen arbeid lijkt daarom gunstig, maar deze eigen arbeid moet natuurlijk wel beschikbaar zijn.

Quotum volmelken scheidt ruimte

Wanneer het high-techbedrijf het quotum van 800.000 kg melk volmelkt kan de kostprijs met grofweg 3 eurocent dalen omdat de niet-toegerekende kosten over meer kilogrammen worden verdeeld. De vergoeding voor eigen arbeid stijgt dan naar ongeveer € 8,00 per gewerkt uur. Door de toegenomen melkleverantie in de eerste maanden van 2003 is het mogelijk dat het high-techbedrijf het quotum in 2003 volmelkt. Een goede benutting van de productiecapaciteit leidt tot een lagere kostprijs en scheidt daardoor meer ruimte voor een betere vergoeding van eigen arbeid.

Tabel 1 Vergelijking kostprijs¹ (eurocent/kg melk) high-techbedrijf 2001 en 2002 met groep LEI-bedrijven op kleigrond met 400.000 tot 1.000.000 kg melkquotum (2002)

	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vergelijkingsgroep LEI 2002
Algemene bedrijfsgegevens			
- Aantal melkkoeien	75	76	85
- Aantal hectare	35	35	45
- Melkproductie bedrijf	686.740	712.355	721.055
- Melkproductie per koe	9.157	9.373	8.483
- Melkproductie per ha	19.621	20.353	15.988
- Aantal gewerkte uren	2.519	2472	4900
Voerkosten	7,5	6,6	5,5
Veekosten	3,8	4,1	2,6
Overige toegerekende kosten	1,5	1,3	1,3
Totaal toegerekend	12,8	12,0	9,3
Arbeid (berekend en betaald)	6,9	7,1	14,3
Werk door derden (loonwerk)	5,8	5,4	1,6
Werktuigen en installaties	8,0	7,7	5,6
Grond en gebouwen	9,1	8,7	9,3
Overig niet toegerekend	2,4	2,4	2,4
Totaal niet toegerekend	32,3	31,4	33,2
Totale kosten	45,1	43,4	42,6
Opbrengsten anders dan melk	3,0	2,9	3,6
Kostprijs per kg melk	42,0	40,5	39,0

¹ bedragen zijn afgerond, exclusief quotumkosten en opbrengst van melk verleasen